

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permisivitatea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and R.A. „Monitorul Oficial” (www.monitoruloficial.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Emitent CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
Publicată în : MONITORUL OFICIAL nr. 388 din 5 mai 2006

HOTĂRÂREA
din 20 aprilie 2004, definitivă la 10 noiembrie 2004,
în Cauza Surugiu împotriva României

Strasbourg

(Cererea nr. 48.995/1999)

Hotărârea rămâne definitivă în condițiile definite în art. 44 alin. (2) din Convenție. Poate suferi modificări de formă. În Cauza Surugiu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a II-a), statuând în cadrul unei camere formate din: domnii J.-P. Costa, președinte, L. Loucaides, C. Bîrsan, K. Jungwiert, V. Butkevych, doamnele W. Thomassen, A. Mularoni, judecători, și domnul T.L. Early, grefier adjunct de secție,

după ce a deliberat în Camera de consiliu la data de 9 septembrie 2003 și la data de 23 martie 2004,

pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceasta ultima dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află Cererea nr. 48.995/1999, introdusă împotriva României, prin care un cetățean al acestui stat, domnul Mitică Surugiu (*reclamantul*), a sesizat Comisia Europeană a Drepturilor Omului (*Comisia*), la data de 7 octombrie 1998, în temeiul fostului articol 25 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (*Convenția*).

2. Guvernul român (*Guvernul*) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul B. Aurescu, subsecretar de stat.

3. Reclamantul se plânge de inacțiunea autorităților în ceea ce privește încetarea atingerilor aduse de terți dreptului sau la respectarea domiciliului, astfel cum este garantat în art. 8 din Convenție. El invocă, de asemenea, faptul că imposibilitatea de a se bucura de

domiciliul sau constituie o încălcare a dreptului la respectarea bunurilor, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost transmisă Curții la data de 1 noiembrie 1998, data intrării în vigoare a Protocolului nr. 11 la Convenție [art. 5 alin. (2) din Protocolul nr. 11].

5. Cererea a fost repartizată primei secții a Curții [art. 52 alin. (1) din Regulament]. În cadrul acesteia, Camera desemnată să examineze cauza [art. 27 alin. (1) din Convenție] a fost constituită în conformitate cu art. 26 alin. (1) din Regulament.

6. La 1 noiembrie 2001, Curtea a modificat compunerea secțiilor sale [art. 25 alin. (1) din Regulament]. Prezenta cerere a fost repartizată celei de a doua secții, astfel reorganizată [art. 52 alin. (1) din Regulament].

7. Prin Decizia din 9 septembrie 2003, Camera a declarat cererea admisibilă.

8. Atât reclamantul, cât și Guvernul au depus observații scrise cu privire la fondul cauzei [art. 59 alin. (1) din Regulament]. Fiecare parte a depus comentarii scrise cu privire la observațiile celeilalte.

ÎN FAPT

I. Circumstanțele cauzei

9. Reclamantul, domnul Mitică Surugiu, este cetățean român, născut în 1958, și are domiciliul în Fălticeni.

1. Originea cauzei și controversa juridică privind dreptul de proprietate al reclamantului

10. La data de 7 noiembrie 1991, Societatea „Exdor” - S.R.L. (denumită în continuare *societatea E.*), al cărei unic acționar era reclamantul, achiziționează, prin vânzare la licitație publică, câteva imobile care au aparținut Cooperativei agricole de producție din Fălticeni (denumită în continuare C.A.P.). În procesul-verbal întocmit cu aceasta ocazie se precizează ca societatea E. ar fi trebuit să ceară primăriei să îi elibereze, în temeiul art. 28 din Legea nr. 18/1991, titlul de proprietate asupra terenului aferent imobilelor achiziționate.

11. La 1 martie 1994, reclamantul încheie cu societatea E. un contract de cumpărare a unuiia dintre imobilele C.A.P. și a terenului aferent de 1.000 mp. Acesta își stabilește aici domiciliul, împreună cu soția și cu fiul său.

12. La o dată neprecizată, societatea E. îi cere comisiei de aplicare a Legii nr. 18/1991 (denumite în continuare comisia și legea) să îi atribuie dreptul de proprietate asupra terenului de 11.559 mp aferent imobilelor fostei C.A.P. Aceasta se întemeiază pe art. 28 din lege, în conformitate cu care cumpărătorii la licitații publice ale imobilelor fostei C.A.P. puteau primi dreptul de proprietate asupra terenurilor aferente.

13. Prin Hotărârea din 27 octombrie 1994, comisia respinge cererea societății E., cu motivarea ca prețul pe care îl plătise în 1991 nu acoperea decât imobilele C.A.P. și nu terenurile aferente.

14. La 28 noiembrie 1994, societatea E. contestă hotărârea în fața Curții de Apel Suceava.

15. Prin Hotărârea din 17 februarie 1995, Curtea de Apel Suceava admite cererea, statuând ca reclamantei ar fi trebuit să i se admită din partea comisiei dreptul de proprietate asupra terenului de 11.559 mp aferent imobilelor fostei C.A.P. Deși susceptibilă de recurs, decizia nu a fost contestată, astfel încât ea a devenit definitivă, nemaiputând fi atacată prin intermediul căilor ordinare de recurs.

16. Societatea E. îi cere comisiei executarea acestei hotărâri, dar la 7 iunie 1995 aceasta este refuzată.

17. La 13 noiembrie 1995, comisia îi eliberează lui M.O. (persoana privată) titlul de proprietate asupra unui teren aferent imobilelor C.A.P., inclusiv asupra terenului pe care se aflau casa reclamantului și curtea acestuia.

18. La 2 septembrie 1996, prefectura introduce o cerere de revizuire a Hotărârii Curții de Apel Suceava din 17 februarie 1995, care este respinsă la 12 martie 1998.

19. La 22 noiembrie 1996, procurorul general al României formulează recurs în anulare împotriva Hotărârii Curții de Apel Suceava din 17 februarie 1995. Acesta este respins la 9 iunie 1998 de către Curtea Supremă de Justiție, care confirmă temeinicia Hotărârii din 17 februarie 1995, statuând ca, la vânzarea prin licitație publică, din 1991, părțile au avut intenția să transmită nu numai dreptul de proprietate asupra imobilelor C.A.P., dar și dreptul de proprietate asupra terenului aferent.

20. Prin Ordinul din 3 septembrie 1998, prefectul obligă comisia să pună societatea E. în posesia terenului de 11.559 mp.

21. Comisia contestă ordinul în fața Judecătoriei Fălticeni, care respinge cererea prin Sentința din 29 martie 1999, confirmată, în urma apelului părții reclamante, prin Decizia tribunalului din 27 ianuarie 2000.

22. În fața refuzului comisiei de a executa Ordinul prefectului din 3 septembrie 1998, societatea E. o cheamă în judecată pe calea contenciosului administrativ. Acțiunea este admisă prin Sentința din 6 aprilie 2000, care obligă comisia să procedeze la punerea în posesie a societății E., sub sancțiunea amenzii. Sentința este confirmată, în urma recursului reclamantei, prin Decizia definitivă din 21 septembrie 2000.

23. La 19 noiembrie 1998, Judecătoria Fălticeni, la cererea societății E., anulează titlul de proprietate al lui M.O. asupra terenului aferent imobilului ocupat de reclamant. Sentința a fost confirmată, în urma apelului lui M.O., prin Decizia definitivă din 6 octombrie 1999 și a

devenit irevocabilă la 5 mai 2000, data la care Curtea de Apel Suceava a confirmat temeinicia hotărârilor primilor judecători.

24. La 2 octombrie 2000, comisia a procedat la punerea în posesie a societății E. asupra terenului sau, inclusiv a celui pe care se aflau casa și curtea reclamantului.

2. Conflictul între reclamant și M.O. și plângerile penale ale acestuia pentru violare de domiciliu

25. Relațiile între familia reclamantului și familia M.O. au devenit foarte încordate după data la care comisia i-a eliberat lui M.O., la 13 noiembrie 1995, un titlu de proprietate asupra terenului pe care se afla casa reclamantului.

26. M.O. și însoțitorul acesteia au pătruns ulterior, adeseori, în curtea casei care constituia domiciliul reclamantului, pentru a cosi sau a aduna iarba. Aducând injurii reclamantului, aceștia au refuzat să părăsească locul la cererea sa, pe motivul ca terenul le aparținea.

a)Prima plângere penală pentru violare de domiciliu

27. În 1996, reclamantul introduce la Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni plângere penală împotriva lui M.O., pentru violare de domiciliu, infracțiune interzisă prin art. 192 din Codul penal.

28. La 2 iulie 1996, Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni informează ca s-a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui M.O., în temeiul art. 10 lit. c) din Codul de procedură penală, pe motivul că faptele reclamate nu fuseseră comise de aceasta.

b)Ordonanța președințială vizând reintegrarea reclamantului în domiciliul sau

29. La o dată neprecizată, reclamantul și soția sa, data fiind interdicția accesului la domiciliul lor de către M.O. și de membrii familiei sale, s-au mutat fiecare la părinții săi. Conform reclamantului, acest lucru a deteriorat sensibil relațiile între soți, ceea ce a condus la divorț, pronunțat de Judecătoria Suceava la 15 aprilie 1997. În sentință, instanța sublinia că soții erau separați în fapt din iulie 1996, ceea ce făcea imposibilă menținerea vieții conjugale.

30. La 22 mai 1997, reclamantul a introdus acțiune împotriva lui M.O. la Judecătoria Fălticeni, pe calea ordonanței președințiale, pentru a obține reintegrarea în domiciliul său.

31. Prin Sentința din 15 iulie 1997, instanța i-a admis cererea, obligând-o pe M.O. să îi permită reclamantului să își folosească domiciliul.

32. La 20 iulie 1998, reclamantul este reintegrat în domiciliu prin intermediul executorului judecătoresc de pe lângă Judecătoria Fălticeni. În procesul-verbal întocmit de executor se precizează ca M.O. a fost somată să nu îi mai îngreuneze reclamantului dreptul de a beneficia de domiciliu, ordin pe care aceasta se angajase să îl respecte.

33. Guvernul contestă faptul că soții ar fi fost obligați să își părăsească domiciliul, în urma intervențiilor M.O. și ale familiei sale. Conform Guvernului, tulburările pe care aceștia

din urma le-ar fi cauzat domiciliului reclamantului aveau un caracter punctual și nu priveau decât curtea imobilului.

c) A doua plângere penală a reclamantului

34. La 27 februarie 1997, în urma unei noi plângeri a reclamantului pentru violare de domiciliu, Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui M.O. și a soțului acesteia, pe motivul ca faptele indicate nu constituiau infracțiuni. Soluția a fost confirmată de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, care a considerat că nu există motive pentru redeschiderea anchetei.

d) A treia plângere penală a reclamantului

35. La 12 iunie 1997, M.O., soțul sau și cei doi fii au intrat din nou în curtea reclamantului. În timp ce coseau iarba care crescuse în fața casei reclamantului, acesta i-a somat să părăsească locul. În fața refuzului acestora, reclamantul a cerut ajutorul poliției din Fălticeni. Mai mulți polițiști s-au dus la fața locului și, fără să intervină, au întocmit un proces-verbal.

36. La 1 august 1997, Poliția Fălticeni, într-un raport adresat Parchetului de pe lângă Judecătoria Fălticeni, a confirmat ca M.O. și familia sa pătrunseseră în curtea reclamantului. Ea a apreciat totuși ca aceștia nu ar trebui considerați responsabili pentru acest lucru, dat fiind ca M.O. avea un titlu de proprietate asupra terenului respectiv.

37. La 22 septembrie 1998, reclamantul este informat ca Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni a dispus neînceperea urmăririi penale la 9 decembrie 1997, pe motivul ca M.O. și O.D., având titlu de proprietate asupra terenului aferent imobilului reclamantului, nu acționaseră cu intenția de a-i viola domiciliul.

e) A patra plângere penală a reclamantului

38. La 15 decembrie 1998, reclamantul a fost informat de parchet despre soluția de neîncepere a urmăririi penale dispusă în urma plângerii sale împotriva lui M.O. pentru nerespectarea Ordonanței președințiale din 15 iulie 1997. Parchetul reține ca faptele indicate nu constituiau infracțiune, dat fiind titlul sau de proprietate asupra terenului în litigiu.

f) A cincea plângere penală a reclamantului

39. La 5 martie 1999, părinții lui M.O. au pătruns în curtea reclamantului și au răsturnat câteva căruțe cu gunoi în fața ușii acestuia și sub ferestre. Conform Guvernului, era vorba despre îngrășăminte destinate unei mai bune fertilizări a terenului. Reclamantul a depus o nouă plângere la postul de poliție din Fălticeni.

40. La 12 noiembrie 1999 s-a dispus neînceperea urmăririi penale în ceea ce privește autorii, în conformitate cu art. 10 lit. d) din Codul de procedură penală, care prevede că acțiunea penală nu poate fi exercitată în absența unuia dintre elementele constitutive ale infracțiunii. Procurorul a întemeiat ordonanța pe absența intenției autorilor faptelor reclamate

de a comite o infracțiune, având în vedere titlul de proprietate al lui M.O. asupra terenului în litigiu.

g) A șasea plângere penală a reclamantului

41. La 22 și 29 mai 2000, în timp ce reclamantul era plecat la București pentru a efectua un control medical, M.O. și câțiva membri ai familiei sale au pătruns în curtea casei sale cu bâta în mâini.

42. La 16 și 23 mai 2000, reclamantul a depus o plângere în această privință la postul de poliție din Fălticeni. Acesta a subliniat ca titlul de proprietate al lui M.O. asupra terenului aferent casei sale fusese anulat prin Sentința din 19 noiembrie 1998. El a solicitat ca M.O. și complicii săi să fie puși sub urmărire, în caz contrar aceștia fiind încurajați să continue să intre pe terenul sau și să îl amenințe.

43. Poliția din Fălticeni și Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni au început o anchetă. Au fost audiați mai mulți martori, care au confirmat ca, la 22 și 29 mai 2000, M.O., înarmată cu o bâta, însoțită de fiul și de nepotul sau, bătuse la ușa reclamantului, care nu era acasă. Din declarațiile lor a reieșit ca M.O. afirmase că avea să îi lovească cu bâta pe reclamant sau pe soția sa, când avea să îi prindă, și că amenințase de asemenea că intenționa să le distrugă casa, pe motivul că se afla pe terenul ei.

44. Prin scrisoarea din 19 martie 2001, reclamantul a informat Curtea că nu se dăduse sub nici o formă curs plângerilor sale și că autoritățile nu luaseră nici o măsură pentru ca el și familia sa să se bucure de domiciliu. Conform reclamantului, pasivitatea autorităților i-ar fi încurajat pe membrii familiei M.O. să pătrundă în fiecare zi în curtea sa. Aceștia ar fi săpat grădina și ar fi semănat porumb și legume, fără ca el să se poată opune, întrucât era în convalescență, după extirparea unei tumori cerebrale.

45. La 18 mai 2001, Parchetul de pe lângă Judecătoria Fălticeni a dispus neînceperea urmăririi penale în privința lui M.O. și a condamnat-o la o sancțiune administrativă, respectiv la o amendă de 100.000 ROL, adică aproximativ 4 EUR la data faptelor. În ordonanță, procurorul a reținut că faptele comise de M.O. nu atingeau gradul de pericol social al unei infracțiuni. El s-a întemeiat pe art. 11 alin. 1 lit. b) combinat cu art. 10 lit. b)1 din Codul de procedură penală, conform căroră procurorul pronunță scoaterea de sub urmărire penală dacă faptele incriminate nu prezintă gradul de pericol al unei infracțiuni. În ceea ce privește fiul și nepotul lui M.O., parchetul a dispus neînceperea urmăririi penale pe motivul ca aceștia nu făcuseră decât s-o însoțească pe M.O., fără să aibă intenția de a comite infracțiunea de violare de domiciliu, interzisă de art. 192 din Codul penal.

46. Din elementele furnizate de părți reiese că, după 18 mai 2001, reclamantul nu a mai formulat alte plângeri penale împotriva lui M.O. și că nu i s-a mai îngădit dreptul de a beneficia de domiciliul său.

47. Prin scrisoarea din 28 aprilie 2003, reclamantul a informat Curtea că starea sănătății sale s-a agravat din cauza tumorii cerebrale care recidivase și a solicitat că, în caz de deces, acțiunea să fie continuată de actuala soție.

II. Dreptul intern pertinent

48. Dispoziția pertinentă din Codul penal este formulată după cum urmează:

Articolul 192

Violarea de domiciliu

„Pătrunderea fără drept, în orice mod, într-o locuință, încăpere, dependință sau loc împrejmuit ținând de acestea, fără consimțământul persoanei care le folosește, sau refuzul de a le părăsi la cererea acesteia, se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă.

În cazul în care fapta se săvârșește de o persoană înarmată, de două sau mai multe persoane împreună, în timpul nopții sau prin folosire de calități mincinoase, pedeapsa este închisoarea de la 2 la 7 ani.

Pentru fapta prevăzută în alin. 1, acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.”

49. Dispozițiile pertinente privind autoritățile competente pentru a executa deciziile statuând asupra drepturilor care decurg din legea fondului funciar sunt formulate după cum urmează:

1. Legea nr. 18/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 20 februarie 1991:

Articolul 11

„(4)Comisia județeană este competentă să soluționeze contestațiile și să valideze sau să invalideze măsurile stabilite de comisiile subordonate.

(5)Împotriva hotărârii comisiei județene, cel nemulțumit poate face plângere la judecătoria în raza căreia este situat terenul, în termen de 30 de zile de la data la care a luat cunoștință de soluția dată de comisia județeană.

[...]

(10)Hotărârea judecătoriei este definitivă. În baza hotărârii judecătorești, comisia județeană care a emis titlul îl va modifica, înlocui sau desființa, după caz. ”

2. Legea nr. 18/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1 din 5 ianuarie 1998:

Articolul 64

„(1)În cazul în care comisia locală refuza înmânarea titlului de proprietate emis de comisia județeană sau punerea efectivă în posesie, persoana nemulțumită poate face plângere la instanța în a cărei rază teritorială este situat terenul.

(2) Dacă instanța admite plângerea, primarul va fi obligat să execute de îndată înmânarea titlului de proprietate sau, după caz, punerea efectivă în posesie, sub sancțiunea condamnării la daune cominatorii pentru fiecare zi de întârziere, anume stabilite de instanță.”

3. Hotărârea Guvernului nr. 131/1991, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 43 din 4 martie 1991:

Articolul 4

„Comisiile comunale, orășenești sau municipale au următoarele atribuții principale:
[...]

f) întocmesc situația definitivă privind persoanele îndreptățite să li se atribuie teren, cu suprafețele stabilite a fi atribuite fiecăreia;”

ÎN DREPT

I. Cu privire la încălcarea art. 8 din Convenție

50. Reclamantul se plânge de inacțiunea autorităților în ceea ce privește încetarea atingerilor aduse de terți dreptului sau la respectarea domiciliului, astfel cum este garantat în art. 8 din Convenție, ale cărui pasaje pertinente prevăd următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie.

[...]

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora. ”

51. Subliniind că aceasta cauză se referă la un litigiu civil între particulari, respectiv reclamantul și M.O., care pretind amândoi că au un titlu de proprietate asupra terenului în litigiu, Guvernul precizează că, în fapt, este vorba despre o controversă juridică provenind din interpretarea divergentă dată, pe de o parte, de instanțe și, pe de altă parte, de autoritățile administrative locale efectelor vânzării la licitație publică, în 1991, a imobilelor C.A.P.

Guvernul a reținut că, dacă autoritățile s-au abținut să ia măsuri împotriva lui M.O., atât timp cât aceasta acționa în temeiul titlului sau de proprietate asupra terenului ocupat de reclamant, după data la care litigiul civil a fost soluționat de instanțele naționale în favoarea reclamantului, parchetul a intervenit și a dispus o sancțiune administrativă. În opinia Guvernului, acest fapt dovedește că autoritățile și-au respectat obligația de a proteja dreptul reclamantului la respectarea domiciliului.

52. Invocând hotărârea în *Cauza X și Y împotriva Olandei* (Hotărârea din 26 martie 1985, seria A nr. 9), Guvernul consideră că obligațiile pozitive în sarcina statului, în temeiul art. 8 din Convenție, nu merg până la a impune autorităților să adopte sancțiuni penale

împotriva unei părți într-un litigiu civil care se întemeiază, cu bună-credință, pe un titlu de proprietate valabil în dreptul intern. Asupra acestui punct, Guvernul subliniază că atingerile aduse de către M.O. și familia sa dreptului reclamantului la respectarea domiciliului nu ating pragul de gravitate al violențelor sexuale asupra unei persoane handicapate, care au justificat necesitatea unei sancțiuni penale în *Cauza X și Y împotriva Olandei*, citată anterior. Dispunerea de către parchet a unei sancțiuni administrative pentru a-i pedepsi pe autorii faptelor reclamate de reclamant trebuie considerată, conform Guvernului, ca făcând parte din marja de apreciere de care beneficiază statele pentru a decide care sunt mijloacele potrivite pentru a descuraja viitoare atingeri aduse dreptului la respectarea domiciliului reclamantului.

53. Reclamantul subliniază că legea română, în special art. 192 din Codul penal, protejează dreptul la respectarea vieții private și familiale a oricărei persoane care utilizează un imobil ca domiciliu, un astfel de drept nefiind supus nici unei restricții, nici măcar din partea proprietarului imobilului respectiv. În plus, acesta subliniază că, în temeiul aceleiași dispoziții, o ingerință în dreptul la respectarea domiciliului comisă de către o persoană înarmată sau de mai multe persoane împreună este pasibilă de o pedeapsă cu închisoarea de la 2 la 7 ani. Așadar, acesta considera că sancțiunea aplicată de parchet lui M.O., respectiv o amendă de 100.000 ROL, echivalentă, conform reclamantului, cu 0,15 dolari americani (USD), este insuficientă, contrar declarațiilor Guvernului.

54. Acesta amintește, în această privință, că M.O. și membrii familiei sale au venit de mai multe ori la domiciliul său, înarmați cu bâte, au bătut la ușa de la intrare și l-au amenințat cu moartea, fapte consemnate în declarațiile martorilor, în timpul anchetei desfășurate de poliție. În opinia sa, interpretarea dată de Guvern dispozițiilor pertinente din Codul penal este eronată și de rea-credință, întrucât aceasta ar însemna că proprietarului i-ar fi permis, în orice moment, să încalce domiciliul eventualului chiriaș, împiedicându-l să aibă o viață privată și familială.

55. În observațiile sale complementare, Guvernul precizează că nu a existat nici o ingerință din partea autorităților în dreptul la respectarea domiciliului reclamantului, nici prin acțiune directă, nici prin ancheta penală pe care au desfășurat-o împotriva lui M.O. pentru violare de domiciliu.

56. Admițând că dreptul la respectarea domiciliului nu era condiționat de existența unui drept de proprietate asupra imobilului ales ca domiciliu, Guvernul subliniază că un terț nu ar trebui să-și stabilească domiciliul într-un imobil asupra căruia nu ar avea nici măcar dreptul de folosință. Or, conform Guvernului, reclamantul avea drept de proprietate doar asupra clădirii fostei C.A.P., și nu asupra terenului aferent. În această privință, el precizează că numai începând cu 3 septembrie 1998 reclamantul se putea prevala de dreptul de proprietate asupra terenului în litigiu, drept care, totuși, avea un caracter incert, date fiind litigiile aflate pe rol între societatea E. și M.O.

57. În sfârșit, Guvernul subliniază că valoarea sancțiunii administrative care i-a fost aplicată lui M.O. se ridică, contrar invocarilor reclamantului, la aproximativ 4 EUR. Acesta considera că sancțiunea a fost adecvată și suficientă pentru a repara încălcarea invocată în speță a dreptului garantat prin art. 8 citat anterior.

58. Reclamantul a susținut că avea drept de proprietate asupra fostului sediu al C.A.P. și asupra terenului aferent pe care-și stabilise domiciliul și aceasta în temeiul contractului încheiat în 1994 cu societatea E., al cărei acționar unic era, societate care achiziționase legal imobilul în litigiu prin licitație publică, în 1991. El a adăugat că plătește, din 1994, nu numai impozitele pentru clădirea fostei C.A.P., ci și pentru terenul de 1.000 mp aferent acesteia.

59. Curtea observă că prezenta cauză nu se referă, având în vedere situația de fapt, la o ingerință a autorităților publice în exercitarea dreptului la respectarea domiciliului, astfel cum este garantat prin art. 8 din Constituție, ci la inacțiunea autorităților în ceea ce privește încetarea atingerilor aduse de terțe persoane dreptului reclamantului prevăzut de dispoziția citată anterior. Or, Curtea amintește că, dacă art. 8 are, în principal, ca obiect protejarea individului împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, acesta implică, de asemenea, adoptarea de către acestea a măsurilor menite să asigure respectarea drepturilor garantate prin acest articol, mergând până la relațiile între particulari (a se vedea, între altele, hotărârile *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit* din 22 octombrie 1996, Culegere de hotărâri și decizii 1996-IV, p. 1.502-1.503, paragraful 62, *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, nr. 31.679/1996, paragraful 94, 25 ianuarie 2000, *X și Y împotriva Olandei*, hotărâre citată anterior, paragraful 23).

60. Curtea subliniază că îngrădirea dreptului la respectarea domiciliului invocată de reclamant se referă la o perioadă de aproximativ 5 ani și jumătate, începând din 13 noiembrie 1995, dată la care autoritățile administrative desemnate să aplice legea privind fondul funciar i-au eliberat lui M.O. un titlu de proprietate asupra terenului pe care se afla casa reclamantului, și până în 18 mai 2001, dată de la care, așa cum reiese din situația de fapt, respectivele ingerințe au încetat și reclamantului nu i s-a mai îngrădit dreptul la respectarea domiciliului (conform paragrafelor 25-46 anterioare).

61. Curtea observă că, în timpul perioadei luate în considerare, toate plângerile penale ale reclamantului privind violarea de domiciliu s-au încheiat cu ordonanțe succesive de neîncepere a urmăririi penale, în ciuda declarațiilor mai multor martori care informaseră organele de anchetă cu privire la intenția lui M.O. și a membrilor familiei sale de a demola casa reclamantului (paragraful 43 anterior), și deciziile definitive din 17 februarie 1995, 9 iunie 1998, 5 mai și 21 decembrie 2000, confirmând dreptul de proprietate al societății E. asupra terenului în litigiu (paragrafele 15, 19, 22 și 23 anterioare).

62. Curtea consideră că deosebit de frapant faptul că polițiștii, alertați de reclamant în urma incidentului din 12 iunie 1997, s-au dus la fața locului și, fără să intervină, s-au mărginit pur și simplu să redacteze un proces-verbal, fapte pe care Guvernul nu le contestă (conform paragrafului 35 anterior).

63. În opinia Curții, faptul că o controversă juridică a avut loc privind validitatea dreptului de proprietate al reclamantului asupra terenului aferent imobilului în care își stabilise domiciliul nu poate exonera autoritățile de orice responsabilitate în ceea ce privește îngrădirile repetate, din partea unor terți, ale dreptului garantat de art. 8.

64. Concluzia se impune cu atât mai mult cu cât faptele evidențiază clar că autoritățile administrative locale din Fălticeni sunt cele care au creat și întreținut controversa, în special eliberând unui terț un al doilea titlu de proprietate asupra terenului aferent imobilelor C.A.P. după o hotărâre definitivă care confirmă dreptul de proprietate al societății E. asupra terenului respectiv și contestând neîncetat dreptul de proprietate al societății respective asupra terenului în litigiu, în pofida deciziilor definitive succesive pe care erau obligate să le execute, în temeiul art. 11 alin. 10 din Legea nr. 18/1991 și a Hotărârii Guvernului nr. 13/1991 (a se vedea dreptul intern pertinent, paragraful 49 anterior).

65. Cu privire la acest ultim punct, Curtea amintește că administrația constituie un element al statului de drept, al cărui interes se identifică cu cel al unei bune administrări a justiției, și că, dacă administrația refuză sau omite să execute ori întârzie să o facă, garanțiile de care a beneficiat justițiabilul în faza judecătorească a procedurii își pierde orice rațiune de a fi (*mutatis mutandis*, Cauza *Hornsby împotriva Greciei*, Hotărârea din 19 martie 1997, Culegere de hotărâri și decizii 1997-II, p. 510-511, paragraful 41). În opinia Curții, executarea imediată, de către autoritățile administrative competente, a hotărârilor judecătorești definitive confirmând dreptul de proprietate al societății E. asupra terenului pe care se afla casa reclamantului ar fi clarificat situația juridică a imobilului în litigiu și ar fi antrenat astfel, în termen, repercusiunile asupra dreptului reclamantului de a beneficia, în liniște, de domiciliul său.

66. În plus, Curtea observă că dreptul de proprietate al reclamantului asupra imobilului în care își stabilise domiciliul nu a fost niciodată contestat de autoritățile naționale, de terți sau de Guvernul pârât. Or, în pofida declarațiilor mai multor martori care confirmaseră, în cursul anchetei penale începute ca urmare a plângerii reclamantului, în 2000, ca M.O. și membrii familiei sale, înarmați cu bâte, bătuseră la ușa casei reclamantului, amenințând să o distrugă, autoritățile nu au luat nici o măsură, înainte de 18 mai 2001, pentru a-i asigura reclamantului respectarea domiciliului său.

67. Presupunând că, într-o primă etapă, inacțiunea autorităților s-ar fi putut explica prin faptul că unuia dintre terți respectivi i se acordase un titlu de proprietate asupra terenului pe care se afla casa reclamantului, faptele speței evidențiază clar că, chiar după data la care acest titlu de proprietate a fost anulat prin hotărâre definitivă, autoritățile nu au reacționat suficient de rapid pentru a-l pune pe reclamant în posesia terenului și a pune capăt ingerințelor repetate ale terților în exercitarea dreptului sau garantat prin art. 8.

Sub acest aspect, Curtea consideră deosebit de frapant faptul că, după Hotărârea definitivă din 6 octombrie 1999, prin care titlul de proprietate al lui M.O. asupra terenului aferent imobilului reclamantului a fost anulat, abia la 18 mai 2001, adică după un an și jumătate, o sancțiune administrativă i-a fost aplicată lui M.O., în timp ce încălcările dreptului reclamantului la respectarea domiciliului se pare că se repetau zilnic, fapt pe care Guvernul nu l-a contestat (conform paragrafului 44 anterior).

68. Având în vedere cele de mai sus, Curtea considera că autoritățile competente nu au depus eforturile la care se putea aștepta în mod normal, pentru a determina încetarea

atingerilor aduse de către terți, timp de câțiva ani, dreptului reclamantului la respectarea domiciliului.

69. În consecință, s-a încălcat art. 8 din Convenție.

II. Cu privire la încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 al Convenției

70. Reclamantul invocă faptul că imposibilitatea de a se bucura de domiciliul său constituie, de asemenea, o încălcare a dreptului la respectarea bunurilor, în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, ale cărui dispoziții pertinente prevăd următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale [...]”

71. Guvernul considera că, dat fiind faptul că nici o ingerință nu se poate reține în dreptul reclamantului la respectarea domiciliului, nu poate fi vorba, *a fortiori*, de vreo atingere adusă dreptului de proprietate asupra imobilului în care își avea domiciliul. Subliniind că dreptul de proprietate al reclamantului asupra imobilului pe care îl ocupa nu a fost niciodată contestat, Guvernul precizează că reclamantul nu a obținut, în urma contractului încheiat la 1 martie 1994 cu societatea E., un drept de proprietate și nici o speranță legitimă, în sensul jurisprudenței Curții, asupra vreunei suprafețe aferente imobilului respectiv. El subliniază în această privință că respectivul contract nu a fost încheiat în formă autentică, condiție cerută de dreptul român pentru validitatea vânzării terenurilor.

72. În observațiile sale complementare, ulterioare datei de 9 septembrie 2003, dată la care Camera a declarat cererea admisibilă, Guvernul subliniază că reclamantul nu se poate considera victima unei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, dat fiind faptul că dreptul sau de proprietate privea exclusiv imobilul fostei C.A.P. și nu terenul aferent. Acesta repetă că respectivul contract de vânzare privind terenul în chestiune nu fusese încheiat în formă autentică, condiție cerută de lege pentru validitatea vânzărilor de terenuri.

73. Reclamantul contestă susținerile Guvernului, subliniind că plătește, din 1994, impozite atât pentru imobilul fostei C.A.P., în care și-a stabilit domiciliul, cât și pentru terenul de 1.000 mp aferent imobilului respectiv. El se întemeiază pe un document eliberat în acest sens de către Departamentul pentru taxe și impozite de pe lângă Primăria Fălticeni, care precizează că domnul Surugiu este proprietarul unei case și a terenului aferent de 1.000 mp, în temeiul unui contract de vânzare din 1 martie 1994 (conform paragrafului 11 anterior).

74. Curtea subliniază că problemele ridicate de Guvern în observațiile sale complementare se aseamănă mai degrabă cu o excepție preliminară întemeiată pe incompatibilitatea *ratione personae* a acestui capăt de cerere cu dispozițiile Convenției. Ridicată prima dată după adoptarea deciziei asupra admisibilității cererii, o asemenea excepție va fi respinsă (vezi, între altele, *mutatis mutandis*, Cauza *Ceteroni împotriva Italiei*, Hotărâre din 15 noiembrie 1996, Culegere 1996-V, p. 1.755-1.756, paragraful 19).

75. În orice caz, Curtea consideră, având în vedere concluziile care figurează în paragrafele 67-69 anterioare, că nu este cazul să se pronunțe asupra fondului plângerii [vezi, *mutatis mutandis*, între altele, hotărârile în cauzele *Laino împotriva Italiei* (GC), nr.

33.158/1998, paragraful 25, CEDO 1999-I; *Zanghi împotriva Italiei* din 19 februarie 1991, seria A nr. 194-C, p. 47, paragraful 23; *Biserica catolică de la Caaneea împotriva Greciei*, din 16 decembrie 1997, Culegere 1997-VIII, paragraful 50].

III. Cu privire la aplicarea art. 41 din Convenție

76. În temeiul art. 41 din Convenție,

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul material și moral

77. Reclamantul solicită, cu titlu de prejudiciu material, 61.367,90 EUR, reprezentând chiriile pe care le-ar fi putut încasa dacă ar fi închiriat, cu 1.000 ROL/mp/zi, terenul aferent casei, începând de la 1 martie 1994 și până la 2 octombrie 2000. El solicită în plus un milion de EUR cu titlu de prejudiciu moral cauzat de refuzul autorităților, timp de mai mulți ani, de a lua măsuri împotriva terților care îi îngrădiseră constant dreptul la respectarea domiciliului, ceea ce ar fi cauzat destrămarea primei sale căsătorii și i-ar fi afectat grav starea sănătății. Cerând ca guvernul pârât să fie sever sancționat, acesta subliniază că stresul pe care l-a trăit din cauza situației litigioase a condus la apariția unei tumori maligne și precizează că are nevoie de bani pentru a se supune unei intervenții chirurgicale în străinătate și pentru a ajuta alte persoane bolnave, asemeni lui, de cancer. Nu solicită acordarea de cheltuieli de judecată.

78. Guvernul se opune acordării sumelor cerute de reclamant, subliniind că nu se poate stabili o legătură de cauzalitate între prejudiciul pe care reclamantul a încercat să îl evidențieze, pe de o parte, și modul de acțiune al autorităților, pe de altă parte. El subliniază că reclamantul nu se poate pretinde victima unei încălcări a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție și că, în consecință, nu poate pretinde despăgubiri cu titlu de prejudiciu material.

79. Cu titlu subsidiar, Guvernul precizează că ar putea admite existentă, în speță, a unui prejudiciu moral. Subliniind, în această privință, că suma cerută de reclamant este absolut exagerată, atrage atenția asupra unor elemente susceptibile de a fi relevante în stabilirea sumei, printre care cele ce urmează: reclamantul nu și-a pierdut niciodată posesia imobilului; încălcarea invocată a dreptului la respectarea domiciliului, pentru care parchetul i-a pedepsit pe terții responsabili cu o amendă administrativă, nu a atins, conform autorităților naționale, gravitatea unei infracțiuni; divorțul reclamantului, astfel cum a fost pronunțat de instanța națională competentă, nu se întemeiează pe îngrădiri de către terți a dreptului soților la respectarea domiciliului, care ar fi dăunat vieții de cuplu, ci era motivat prin vina comună a soților, legată de separarea lor în fapt, în iulie 1996; boala reclamantului are o cauză patologică.

80. Curtea susține că singura bază ce se cuvine reținută pentru acordarea unei satisfacții echitabile constă, în speță, în faptul că autoritățile competente nu au depus eforturile scontate, în mod normal, pentru a pune capăt atingerilor aduse de terți dreptului reclamantului

la respectarea domiciliului. Or, în măsura în care sumele cerute de reclamant cu titlu de prejudiciu material nu sunt nicidecum în raport direct cu încălcarea constatată de Curte în paragraful 69 anterior, aceasta decide să respingă cererea formulată de cel interesat în această privință.

81. În legătură cu cererea reclamantului cu titlu de prejudiciu moral, Curtea consideră că acesta a fost victima unei suferințe morale indubitabile, data fiind inacțiunea autorităților, timp de mai mulți ani, în a-i asigura respectarea dreptului garantat prin art. 8 din Convenție. Statuând în echitate, astfel cum este garantat în art. 41, Curtea îi acordă domnului Surugiu suma de 4.000 EUR cu acest titlu.

B. Majorări de întârziere

82. Curtea hotărăște să aplice majorările de întârziere echivalente cu rata dobânzii pentru facilitarea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se adaugă 3 puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE:

- 1.** hotărăște că a fost încălcat art. 8 din Convenție;
- 2.** hotărăște că nu se impune o analiză a capătului de cerere întemeiat pe art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
- 3.** hotărăște:
 - a)**că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de 3 luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 alin. (2) din Convenție, 4.000 (patru mii) EUR cu titlu de prejudiciu moral, plus orice sumă putând fi datorată cu titlu de impozit, suma ce urmează a fi plătită în moneda națională a statului pârât, la nivelul ratei de schimb aplicabile în momentul plății;
 - b)**începând de la data expirării termenului amintit și până la momentul efectuării plății, suma menționată va fi majorată cu o dobândă simplă a cărei rata este egală cu rata dobânzii pentru facilitatea de credit marginal practică de Banca Centrală Europeană, la care se adaugă 3 puncte procentuale;
- 4.** respinge cererea de acordare a unei satisfacții marginale pentru rest.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 20 aprilie 2004, în aplicarea art. 77 alin. (2) și (3) din Regulament.

J.-P. Costa,
președinte

T.L. Early,
grefier adjunct

